

v § 31 (1) čís. 3 a 5 má stejná ustanovení (tisk posl. sněm. čís. 5091), úmyslně, neboť se tam uvádí, že osnova . . . vůbec z ochrany nájemníků vylučuje byty a místnosti v domech, které jsou v držení veřejnoprávních korporací nebo sice soukromých, u nichž však nelze se podle povahy věci a v mezích obmezení stanovených osnovou zákona obávat zneužívání práva k výpovědi, z čehož patrně, že zákonodárce ochranu nájemníků pokládal v těchto případech za postrádatelnou a zbytečnou. Jelikož jinak není ustanovení zákona, že zajištěné byty jako takové podléhají ochraně nájemníků, jak tomu jest na př. u bytů přidělených vojenským gázistům [§ 25 (4) zákona ze dne 13. května 1924, čís. 118 sb. z. a n.], kde stanoveno, že pro tento nájemní poměr platí, pokud zákon nestanoví odchylky, ustanovení platná pro nájemní smlouvy o bytech vůbec, počítaje v to i platné předpisy o ochraně nájemníků, jest uznati, že se na byt žalovaného, nacházející se nesporně v domě z ochrany nájemníků vyňatém, zákon o ochraně nájemníků nevztahuje a že tudíž podle předpisů občanského zákoníka může býti vypovězen. Nelze se v této příčině dovolávat ani § 23 zákona ze dne 11. července 1928, čís. 118 sb. z. a n., jenž jen stanoví, že ustanovení § 31 (1) čís. 4 zákona ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n. o bytech, zajištěných podle § 13 zákona čís. 225/1922 sb. z. a n. a zákona čís. 87/1923 sb. z. a n. a o bytech, pro které byl určen nájemník podle § 2 (2) téhož zákona, platí též o bytech, zajištěných podle §§ 9—16 a o bytech, pro které byl určen nájemník podle § 6, ale nijak nerozšiřuje předpis tento na byty v domech vyňatých z ochrany nájemníků vůbec. Tvrdí-li dovolací odpověď, že by byla úplně zbytečnou, bezúčelnou zajišťovací činnost státních úřadů, kdyby se připustila možnost, že se na zajištěné byty nevztahuje zákon o ochraně nájemníků, přezírá, co výše již bylo uvedeno, že při domech uvedených v § 31 (1) čís. 3 byl zákonodárce toho mínění, že vzhledem k osobnosti vlastníka domu ochrany nájemníka již není zapotřebí, a že, zklamal-li se zákonodárce v tomto předpokladu, nemůže to nic měniti na platnosti zákona za tohoto předpokladu vydaného.

Čís. 10017.

Pojišťovací smlouva.

Nejde o »řidiče, nemajícího úředního povolení k jízdě« ve smyslu pojišťovacích podmínek, řídil-li někdo auto jen za souhlasu šoféra, nikoliv však z příkazu nebo za souhlasu majitele auta.

Majitel automobilu neručí pojišťovně za svého šoféra, nýbrž jen za zavinění při jeho výběru.

(Rozh. ze dne 21. června 1930, R I 386/30.)

Žalobce pojistil si u žalované pojišťovny osobní automobil. Do pojišťovacích podmínek byla vsunuta i tato doložka: »Změnou čl. 2 odst. b) všeobecných pojišťovacích podmínek poznamenáváme, že tato

smlouva se týká i škod způsobených na silostroji svévolným nebo zlo-
myslným zasáhnutím nebo nepovolaným užíváním cizí třetí osobou a po
smyslu všeobecných pojišťovacích podmínek i škod způsobených na
gumových obalech a pneumatikách. Platnost tohoto pojištění jest pod-
míněna dodržováním policejních a zákonitých předpisů, pokud se týkají
zacházení s automobily a s minerálními oleji.« Žalobce, vycházející z ná-
zoru, že mu žalovaná pojišťovna ručí za škodu, již utrpělo auto, ač bylo
řízeno třetí osobou, Milošem S-em, domáhal se na pojišťovně náhrady
škody. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. D ů
v o d y: Žalobce domáhá se náhrady škody z nedodržení úmluvy ve
smyslu § 1297 obč. zák., dovolává se na odůvodnění svého nároku
zvláštních podmínek pojišťovací smlouvy. Při tom však poukazuje jen
na znění odstavců I. a II. těchto pojišťovacích podmínek, aniž by je
přiváděl do vztahu k odst. III. těchto zvláštních podmínek, kde jest
dále výslovně uvedeno, že platnost tohoto pojištění, rozšířeného, pod-
míněna jest dodržováním policejních a zákonných předpisů, pokud se
týkají zacházení s automobily a s minerálními oleji. Žalovaná poukazuje
na to, že před nehodou nebylo šetřeno těchto předpisů zákonných a po-
licejních se strany žalobce, pokud se týče jeho šoféra a v důsledku toho
že žalobci proti žalované z této pojišťovací smlouvy nárok nemohl
vzniknouti. Soud, aniž by o tvrzených žalovanou zvyklostech připou-
štěl znalecký důkaz, žalobu zamítl, poněvadž škoda žalobci vznikla jen
tím, že žalobcův šofér Stanislav N. nedodržel policejní předpis, svěřiv
auto mladistvému, nezkušenému a nezkoušenému Miloslavu S-ovi k ří-
zení a nechav ho jeti nedovolenou rychlostí, ačkoliv sám vedle seděl.
Za jednání tohoto šoféra ručí však žalobce jako majitel auta a zároveň
služební pán šoferův zejména při dopravním autu. V důsledku toho, an
žalobce sám se své strany nedostál převzaté jím smluvní povinnosti,
že bude dodržovati policejní zákonné předpisy o bezpečnosti dopravy
autem, nemůže žádati na žalované plnění ze smlouvy. O d v o l a c í
s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by ji,
vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: Pravdu má
odvolatel v tom, že se první soud nedovolává určitých zákonných ustano-
vení, hlavně v tom bodu, kde praví, že žalobce ručí za jednání šofera
N-a. Odvolací soud není toho názoru, že jde o ručení žalobce v tom
smyslu, že, když jeho šofér porušil platné předpisy o jízdě autem, platí
to proti žalované pojišťovně jako by žalobce sám nesplnil pojišťovací
smlouvu, takže z toho důvodu pak nastalá škoda by nebyla kryta po-
jištěním. Majitel auta ručí za šofera, pokud jde o náhradu škody z pro-
vozu auta podle aut. zák. č. 162/1908 ř. zák., po případě podle ob-
čanského zákona (§ 1315 obč. zák.), ale o tento případ v tomto sporu
nejde. Tu jde o výklad pojišťovací smlouvy. Smlouva obsahuje kromě
všeobecných pojišťovacích podmínek ještě podmínky zvláštní. Tyto
ustanovují, že se smlouva týká i škod způsobených na silostroji své-
volným anebo zlomyslným zasáhnutím nebo nepovolaným užíváním cizí
třetí osobou, a dále, že platnost tohoto pojištění jest podmíněna dodržo-
váním policejních a zákonitých předpisů, pokud se týkají zacházení

s automobily. Ve všeobecných podmínkách jest ustanoveno, že z pojištění jsou vyloučeny škody (nehledíc k případům § 2 b), což právě jsou případy ve zvláštních podmínkách zahrnuté) způsobené řidičem nemajícím úřední povolení k jízdě [§ 3 c)], dále v § 1 a) se praví, že se pojištění vztahuje na škody způsobené neúmyslně přivoděným úrazem, jako srážkou s pohyblivými neb pevnými předměty, převrácením neb pádem vozu, třeba byl takový úraz způsoben opomenutím řidiče. Z tohoto ustanovení jest zřejmo, že řidičovo zavinění nevylučuje nároky majitele poškozeného vozu z pojišťovací smlouvy. Zavinění žalobcova řidiče N-a bylo ovšem zjištěno odsuzujícím rozsudkem trestního soudu, kterým N. i S. byli právoplatně uznáni vinnými pro přestupek § 431 tr. zák. Žalobce sám však nejednal protismělně, neboť jako podnikatel osobní autodopravy, v jejímž provozu se nehoda stala, svěřil auto šoferu N-ovi, který byl úředně oprávněn vůz řídit; žalobce tedy zejména nejednal proti ustanovení posledního odstavce zvláštních podmínek ani proti předpisu § 3 c) všeobecných pojišťovacích podmínek, an za zavinění šofera, jak již uvedeno, podle pojišťovací smlouvy neručí, neboť právě pojištění vozu má jeho majitele zabezpečiti i proti škodám z opomenutí jeho řidiče. Ježto podle správného zjištění prvního soudu škoda vzešla tím, že žalobcův šofer trpěl, by vůz řídil neoprávněný k tomu S., jde s hlediska žalobcova o škodu nastalou svévolným zasáhnutím a nepovolaným užíváním třetí osobou, kterýž případ podle smlouvy jest pojištěním kryt a který ostatně jest kryt již citovaným ustanovením § 1, že totiž ke škodě došlo hlavně zaviněním žalobcova šofera N. Vyloučení nároku podle § 3 c) nenastalo, třeba S. nebyl oprávněn vůz řídit, ježto, jak uvedeno, v poměru mezi stranami řízení vozu S-em nepadá na vrub žalobce, který svěřil vůz oprávněnému řidiči, a u S-a právě šlo o případ zasažení třetí osoby, které se předpis § 3 c) netýká. Podle toho považuje odvolací soud právní posouzení věci v napadeném rozsudku za nesprávné a jest toho názoru, že žalobci přísluší nárok na náhradu v mezích pojišťovací smlouvy.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Odvolací soud neopírá svůj právní názor o ustanovení zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. zák., ani o § 1315 obč. zák., právem však vyslovuje, že nejde o ručení podle těchto předpisů, nýbrž, že rozhoduje obsah pojišťovací smlouvy a její výklad. Odvolací soud tuto smlouvu, všeobecné pojišťovací podmínky a zvláštní podmínky tvořící její podstatnou součást, vykládá správně. Nelze souhlasiti s rekusem, že Miloš S., jemuž žalobcův šofer Stanislav N. svěřil řízení pojištěného auta, »byl řidičem nemajícím úředního povolení k jízdě« ve smyslu § 3 c) všeobecných pojišťovacích podmínek, ana žalovaná ani netvrdila, že auto řídil z příkazu nebo za souhlasu jeho majitele, pokud se týče, že vlastník auta dovolil nebo trpěl, by šofer N. svěřoval řízení auta třetím osobám, a to snad i takovým, které nemají ani vůdčí list. Právem proto nazírá od-

volací soud na Miloše S-a, jenž před nehodou řídil auto jen za souhlasu šofera N-a, jako na »třetí cizí osobu, jež silostroje užívala nepovolaně«. Odvolací soud má pravdu i v tom, že pojištěním jsou kryty i škody zaviněné šoferem, a, pokud v této příčině dovolání odkazuje k tomu, že v § 1 a) všeobecných pojišťovacích podmínek jest použito slova »opomenutím«, jež se prý plně nekryje s pojmem »zavinění«, zapomíná na druhou větu § 915 obč. zák., podle níž při smlouvách dvoustranně závazných jest nejasný výraz vykládati na škodu toho, kdo ho použil. Ale odvolací soud vyložil správně i ustanovení zvláštních podmínek, že platnost tohoto — t. j. podle § 2 všeobecných pojišťovacích podmínek rozšířeného — pojištění jest podmíněna dodržením policejních a zákonných předpisů, pokud se týkají zacházení s automobily a s minerálními oleji, neboť žalobce, nejso podle smlouvy povinen řídit auto sám, neručí žalované podle § 1313 a) obč. zák. za svého šofera, nýbrž jen za zavinění při jeho výběru (srovnej také Ehrenzweig, System, Vídeň 1928 druhý svazek, první polovina, Das Recht der Schuldverhältnisse, § 337, IV, 3 strana 295 a zdejší rozhodnutí sb. n. s. čís. 482), a že se žalobce dopustil zavinění při výběru šofera, sama žalovaná netvrdila. Podle toho jest rekurs bezdůvodný a nebylo mu proto vyhověno.

Čís. 10018.

Vyvlastnění k účelům železničním (zákon ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák.).

Podle § 7, druhý odstavec, zák. není vyvlastněnec oprávněn žádati zvýšení hodnoty, jež vyvlastněný předmět dozná dobrovolným hospodářským úkonem vyvlastnítele, k němuž ho vyvlastněnec nemůže právně nutiti.

(Rozh. ze dne 21. června 1930, R I 420/30).

Soud první stolice určil ve vyvlastňovacím řízení k železničním účelům náhradu za díl pozemku č. kat. 249/1 na 41.955 Kč. Rekursní soud nevyhověl ani rekursu vlastníka vyvlastněného pozemku ani rekursu ředitelství státních drah.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vlastníka vyvlastněného pozemku.

Důvody:

Vyvlastněnec napadá srovnalá rozhodnutí nižších stolic z důvodu, že mu nepřiznáno odškodné 5% ním kapitalisováním ročního čistého nájemného 12.464 Kč 50 h z pozemku, jehož část vyvlastněna a jehož posud užíváno jako návaliště, tedy sumou 249.290 Kč, po odečtení ceny zbývající nevyvlastněné plochy, která po vyvlastnění má již jen cenu pozemku stavebního 33.670 Kč, tedy penízem 215.620 Kč. Tu se má věc bezesporně tak, že se skutečně pozemku, o nějž jde, užívá jako ná-